Vlaams Parlement

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 704
van **KATRIEN SCHRYVERS**
datum: 31 juli 2020

---

aan **WOUTER BEKE**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Elektronisch toezicht - Toekenning leefloon

Het leefloon is één van de vormen van hulpverlening van het OCMW. De uitbetaling van dat leefloon wordt echter opgeschort als men een vrijheidsstraf ondergaat en ingeschreven is op de rol van een strafinrichting. Wie daardoor over geen middelen van bestaan beschikt, kan een financiële dagvergoeding (leefvergoeding) krijgen. Het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin beslist of men hiervoor in aanmerking komt. Deze regeling is van toepassing op wie een gevangenisstraf uitzit, maar ook voor personen aan wie het elektronisch toezicht is toegekend als strafuitvoeringsmodaliteit van een gevangenisstraf of als modaliteit van een voorlopige hechtenis.

Wie daarentegen het elektronisch toezicht krijgt opgelegd als autonome straf, kan nog wel een leefloon krijgen. De bedragen van het leefloon liggen hoger dan de leefvergoeding. Ook veroordeelden die voorwaardelijk in vrijheid zijn gesteld, kunnen aanspraak maken op een leefloon. Nochtans is de voorwaardelijke invrijheidsstelling, net als het elektronisch toezicht, een uitvoeringsmodaliteit van een gevangenisstraf. Verschil is dat deze categorieën van mensen niet (langer) zijn ingeschreven op de rol van een strafinrichting. Dit onderscheid is niet alleen naar de betrokkenen niet te verantwoorden, het is ook verwarrend voor de OCMW's die het leefloon toekennen.

Personen aan wie elektronisch toezicht wordt opgelegd als modaliteit voor een gevangenisstraf moeten, net als personen aan wie het elektronisch toezicht wordt opgelegd als autonome straf, een opgelegd uurrooster naleven. Daarbij zijn ze beschikbaar voor de arbeidsmarkt en kunnen ze dus voldoen aan de voorwaarde 'werkbereidheid' die gekoppeld is aan de toekenning van het leefloon.

Voor wie het elektronisch toezicht kreeg opgelegd als modaliteit van een voorlopige hechtenis, geldt dat echter niet. Conform de huidige regelgeving mag de betrokken persoon de woning enkel en alleen verlaten om naar de rechtbank te gaan of indien sprake van een medisch spoedgeval. Hij/zij is dus niet in de mogelijkheid om te gaan werken en om dus een inkomen te verwerven. Noch komt de persoon in aanmerking voor een leefloon.

Bovendien wordt de betrokken persoon niet begeleid door een justitieassistent, waardoor hij/zij zichzelf een weg moet zoeken in het kluwen van justitie en allerhande overheidsdiensten. Door het gebrek aan enige begeleiding door een OCMW of justitie en door een gebrek aan voldoende financiële middelen, vallen deze personen jammer genoeg tussen de mazen van het net. In die omstandigheden is het elektronisch toezicht

als modaliteit van de voorlopige hechtenis voor veel mensen praktisch gezien niet of amper vol te houden.

Sinds de zesde staatshervorming is het uitkeren van een leefvergoeding een bevoegdheid van Vlaanderen. Het leefloon is nog altijd federale materie. Pogingen om een antwoord te bieden op deze problematiek bleven voorlopig zonder resultaat, zo blijkt uit het antwoord van de minister op mijn schriftelijke vragen nr. 242 van 13 januari 2017, nr. 116 van 9 november 2017 en nr. 23 van 22 oktober 2018. In antwoord op deze laatste vraag verwees de minister naar een juridisch geschil over deze problematiek waarin een vonnis werd uitgesproken in het voordeel van de persoon die onder elektronisch toezicht werd geplaatst en op de leefvergoeding een bijpassing vroeg om zo gelijk te komen met het leefloon.

Naar aanleiding van dit vonnis had de Vlaamse Gemeenschap het punt opnieuw op de agenda van de interministeriële conferentie Justitiehuizen geplaatst om tot een structurele oplossing te komen.

1. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de onderhandelingen over aangehaald probleem? In hoeverre werd er al naar een oplossing toe gewerkt?
2. Wat is de planning met betrekking tot eventuele volgende overlegmomenten?
3. Hoe kan tegemoetgekomen worden aan de aangehaalde moeilijkheden die personen ondervinden die onder elektronisch toezicht staan als modaliteit van een voorlopige hechtenis?
4. Kan de minister meedelen door welke rechtbank voornoemd vonnis werd uitgesproken?

WOUTER BEKE
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

ANTWOORD
op vraag nr. 704 van 31 juli 2020
van **KATRIEN SCHRYVERS**

1-2. De problematiek betreffende het elektronisch toezicht en de opschorting van het leefloon werd al meermaals besproken in het kader van de Interministeriële Conferentie voor de Justitiehuizen. Als gevolg hiervan werd reeds in het najaar 2015 door de drie gemeenschapsministers bevoegd voor de justitiehuizen een eerste brief gestuurd aan de bevoegde federale minister van Maatschappelijke Integratie met de vraag om de regelgeving aan te passen zodat de uitbetaling van het leefloon kan doorlopen tijdens het elektronisch toezicht. Tot op heden werd deze regelgeving nog niet aangepast.

Het opheffen van de schorsing van de betaling van leefloon aan personen onder ET veronderstelt een wijziging van artikel 39, 1e lid, K.B. van 11 juli 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie. Gezien dit een federale bevoegdheid is, kunnen we dit in het kader van de IMC Justitiehuizen weliswaar aankaarten en blijven aandringen op een structurele oplossing, maar het is aan de federale overheid om de nodige stappen te zetten.

3. Ik verwijs de vraagsteller hiervoor naar mijn collega-minister Zuhal Demir die bevoegd is voor Justitie en Handhaving.

Personen die in voorlopige hechtenis zijn genomen, en deze hechtenis ondergaan onder elektronisch toezicht, zijn momenteel in elk geval de enige categorie van personen onder ET die vaak niet zullen kunnen voldoen aan de voorwaarden voor een volwaardig leefloon, die in het KB van 11 juni 2002 betreffende de maatschappelijke integratie gesteld worden. Zij mogen in principe hun woning immers niet verlaten; dit is hen slechts in zeer specifieke situaties toegestaan, bijvoorbeeld om zich naar de rechtbank te begeven, of om een medische behandeling te ondergaan. Gezien zij hun woning niet mogen verlaten, zullen zij vaak ook niet langer in staat zijn om zelf een inkomen te verwerven of daartoe de nodige inspanningen te doen. In die zin zijn zij te vergelijken met personen die zich effectief in detentie bevinden. Personen die aan een andere vorm van ET onderworpen zijn, zoals ET als modaliteit van een gevangenisstraf, mogen wél de woning verlaten om te werken, werk te zoeken of een opleiding te volgen, mits de opgelegde uurroosters te respecteren.

4. Het vonnis werd door de arbeidsrechtbank van Luik uitgesproken op 26 april 2018. Het argument dat er niet mag gediscrimineerd worden tussen een persoon die onder elektronisch toezicht werd geplaatst als autonome straf en een persoon die onder elektronisch toezicht werd geplaatst als uitvoeringsmodaliteit van een vrijheidsstraf, werd gevolgd. De rechtbank oordeelde bijgevolg dat het OCMW het leefloon diende uit te betalen, na aftrek van de door de Franse Gemeenschap toegekende en uitgekeerde leefvergoeding.